

WAT VIEREN WE AAN DE MAALTIJD VAN DE HEER?

Een vierdubbele lading

Het avondmaal is een bijzondere maaltijd met een bijzondere betekenis: we noemen het niet voor niks 'heilig' avondmaal. Maar wat vieren we nu eigenlijk in dat heilig avondmaal?

1. De bijzondere aanwezigheid van de Opgestane Heer in ons midden

In 1 Korintiërs 11: 20 staat één van de vroegste benamingen van het avondmaal: 'Maaltijd van de Heer'. Wie aan de Maaltijd van de Heer deelneemt, gaat aan tafel bij Jezus Christus, de Levende die in zijn gemeente aanwezig is. In het breken en ontvangen van het brood herkent de christelijke gemeente de bijzondere aanwezigheid van de Opgestane, net zoals de Emmaüsgangers dat deden kort na Pasen (Lucas 24: 30-31). Telkens wanneer wij als gemeente deze maaltijd vieren, ontvangen wij brood en wijn uit de hand van de opgestane Heer. Aan deze tafel is Jezus Christus de gastheer die ons nodigt.

Jezus Christus blijft niet ver weg, in zijn aardse verleden of in zijn hemelse werkelijkheid. Hij komt ons leven binnen, hier en nu, in de kracht van de Geest. Hij kent en deelt ons bestaan, mijn bestaan, in al zijn hoogte en diepte, in al zijn schoonheid en lelijkheid, in al zijn trouw en ontrouw. Hij geeft zichzelf aan ons. Hij neemt ons op in de gemeenschap met zijn Vader. Hij bezielt ons met zijn Geest. Wij zijn niet verlaten in deze wereld. Ik ben niet alleen met mijzelf. Wij zijn in Christus.

2. We gedenken het leven en sterven van Christus

In de Maaltijd van de Heer gedenken we hoe Jezus Christus op aarde heeft geleefd en hoe Hij zijn leven heeft gegeven voor ons. Jezus heeft een aards, lijfelijk leven geleefd. Toen Hij zijn leven gaf, gaf Hij zijn lichaam en zijn bloed. Hij heeft zijn leerlingen opgedragen om brood en wijn te nemen en te eten en te drinken als zijn lichaam en zijn bloed (Matteüs 26: 26-28; Marcus 14: 22-24).

Paulus en Lucas berichten dat Hij hen de opdracht heeft gegeven om Hem op deze wijze te gedenken. (1 Korintiërs 11: 24-25; Lucas 22: 19-20). Telkens wanneer wij als gemeente de Maaltijd vieren, gedenken wij Jezus' leven en dood door brood en wijn te ontvangen als zijn lichaam en bloed. In het ontvangen van brood en wijn nemen wij Jezus Christus zelf aan, die voor ons heeft geleefd en die voor ons is gestorven. Aan deze tafel is Jezus Christus de gave die wij ontvangen.

3. Een voorproefje van het Koninkrijk van God

In de Maaltijd van de Heer verwacht de gemeente het koninkrijk van God dat Jezus Christus heeft verkondigd. Matteüs en Marcus vertellen dat Jezus heeft gezegd dat Hij geen wijn meer met zijn leerlingen zou drinken 'tot de dag komt dat ik er met jullie opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van God/mijn Vader' (Marcus 14: 24; Matteüs 26:29). Paulus wijst ook op die toekomst, wanneer hij zegt dat wij de maaltijd van de Heer vieren 'totdat Hij komt' (1 Korintiërs 11:26). Het komende koninkrijk van God wordt in de bijbel voorgesteld als een maaltijd. Evenals de maaltijden die Jezus met allerlei mensen heeft gehouden, wijst de Maaltijd van de Heer ons op de toekomst van Gods koninkrijk. In dit koninkrijk zullen de strijd, het onrecht en de haat die het samenleven van mensen zo vaak ontwrichten, plaatsmaken voor de vrede, de gerechtigheid en de liefde waartoe God de hemel en de aarde heeft geschapen en waarvoor Hij de mensen heeft bestemd. In de De Maaltijd van de Heer zien wij vol verwachting uit naar de komst van Jezus Christus en het koninkrijk van zijn Vader en krijgen wij een voorproef van de komende vrede, gerechtigheid en liefde.

4. Aanzet tot 'nieuw leven'

Christus wil met mensen samenzijn in een maaltijd waarin diverse mensen aan één tafel zelf brood en wijn ontvangen, eten, drinken, aan elkaar doorgeven en met elkaar delen. In dit ontvangen, doorgeven en delen van Gods goede scheppingsgaven en de ultieme gave van Christus wordt een nieuwe wijze van samenleven ervaren, die haaks staat op de huidige wereld en die ons het komend koninkrijk van God laat proeven. Zoals het toegaat in de Maaltijd van de Heer, was het van den beginne bedoeld en zal het zijn aan het einde. De Maaltijd beeldt het uiteindelijke en alomvattende heil uit. De Maaltijd van de Heer is het begin van een nieuw leven voor allen die er aan deelnemen. De manier waarop wij met Christus en met elkaar omgaan aan de tafel van de Heer, stempelt ons handelen in het leven van alle dag. Wie hier heeft ontvangen, zal ook in de omgang met andere mensen weten te ontvangen. Wie in de gemeente heeft gedeeld, zal ook buiten de gemeente, in de samenleving kunnen delen. Wie hier heeft gegeven aan God en aan zijn tafelgenoten, zal heel zijn leven geven in liefde en dienst aan God en aan zijn naasten. In de Maaltijd wordt het nieuwe leven niet alleen ontvangen en ervaren, maar ook ingeoeft.

Wij ontvangen brood en wijn samen met anderen en beleven daarin diepe gemeenschap met mensen die we niet zelf hebben uitgekozen. We vieren een feestmaal met heel verschillende mensen, mensen die we goed kennen en mensen die we helemaal niet kennen, mensen in wie we onszelf herkennen en mensen die volslagen anders zijn, mensen van wie we houden en mensen met wie we het moeilijk kunnen uithouden. Men al deze mensen delen we brood en wijn. We hebben Jezus Christus gemeenschappelijk. We zijn kinderen van één Vader. We zijn broeders en zusters. We delen de goede gaven van de Schepper. Tegenstellingen vallen weg, verschillen leiden niet tot uitsluiting, conflicten worden overwonnen, schuld wordt weggedaan. Een nieuw samenleven in liefde, gerechtigheid en vrede begint. We zijn niet op onszelf aangewezen. We zijn deel van een wereldwijde gemeenschap die ons steunt en draagt, de kerk, het lichaam van Christus. Wanneer we Gods gaven zo met elkaar delen, ervaren we de ultieme toekomst, bestemming en vervulling van ons leven: de blijdschap om Gods goedheid voor allen. Niemand komt tekort. Ieder wordt bemind. Ieder bemint. Er is vrede. Zo is het koninkrijk van God.

(dit is een bewerkt gedeelte van de nota 'De Maaltijd van de Heer – Bezinning op het Avondmaal', uitgegeven door de Protestantse Kerk, <https://www.protestantsekerk.nl/ideeenbank/de-maaltijd-van-de-heer-notitie-generale-synode/>)

Om over door te praten:

- Wat ervaar je als je de Maaltijd meeviert? Vier je het graag mee, of voel je er aarzeling bij? Wat voor gevoel geeft het je?
- Van oudsher vormt de verbondenheid met Christus de kern van de Maaltijd. Hij is de Gastheer. Ervaar je deze verbondenheid als je het avondmaal viert?
- Als je kijkt naar punt 2 en 3, het gedenken en het voorproefje, ervaar je dat dan allebei als je avondmaal viert? Of weegt het een zwaarder dan het ander?
- Bij punt 4, de aanzet tot nieuw leven, klinken hoge woorden. Leven zoals God het bedoeld heeft, vraagt natuurlijk ook om hoge woorden. Maar voelt het daardoor soms ook als 'te hoog gegrepen'? Inspireert de Maaltijd jou tot anders, tot nieuw leven?
- In hoeverre helpt het vieren van de Maaltijd je om de relatie met God te verdiepen?
- In hoeverre helpt het vieren van de Maaltijd je om de relatie met elkaar te verdiepen?